

پرخه په ترخه

د شعر مجموعه

سعدالدين شپون

۱۳۶۹

Ketabton.com

پرخه په ترخه

«د شعر مجموعه»

سعدالدين شپون

۱۳۶۹

دوفا مشر:

پروفیسر عبدالرسول امین

دکتاب نوم: پرخہ پہ ترخہ

شاعر: سعد الدین شیون

خپرونکی: د آزاد افغانستان د لیکوالو تہولنہ (وفا)

د چاپ کال: ۱۳۶۹ ش (عقرب)، ۱۹۹۰ع (نوامبر)

د چاپ حای:

خطاط: نورالدین ہنریار

تیراژ: زرد تہوکہ

گنہ: ۵۲

اهداء

ڊاڪٽر محب الله نڪتہ تہ چچ مريني
بيجہ او "خالص، نيمہ خواڪرو.

فهرست

مخ	شماره	عنوان	مخ	شماره	عنوان
۳۲	۱۱	- ماشومتوب	۵	۱	- سريزه
۳۵	۱۲	- شيطان	۹	۲	- لوبه
۳۸	۱۳	- دوطن له وړ مخورمه خواله	۱۰	۳	- زه د شپې له تاريخي سره...
۴۳	۱۴	- دروسي عسکرو د تلووړخ	۱۳	۴	- د افغانانو غبرو سانونه
۴۵	۱۵	- د مجاهدې و فایار	۱۶	۵	- د هجرت لومړې هفتد
۴۸	۱۶	- دکوکچې د سيند پر غاړه	۲۰	۶	- د زماني پېر
۵۱	۱۷	- گاونډي ته	۲۲	۷	- جنک او تنک
۵۴	۱۸	- دخوشحال په لاره	۲۴	۸	- در قدمه هېروئ
۵۸	۱۹	- د پنجري پرانک	۲۸	۹	- د پېرې چيلنج
۶۰	۲۰	- سيند ته	۳۰	۱۰	- د هجرت شپږم کال

مخ	شماره	عنوان	مخ	شماره	عنوان
۸۴	۳۲-	دمجروح یاد	۶۲	۲۱-	دناهدید شهادت پیکالیزه
۸۵	۳۳-	هنرولی شاعرته	۶۴	۲۲-	داحمدشاه بابا په یاد
۸۸	۳۴-	له قلم سره خواله	۶۶	۲۳-	دآزادی تلوسه
۹۱	۳۵-	پر دیتوب	۶۸	۲۴-	خپلې ژبې ته
۹۳	۳۶-	عبدالحق هایون مجاهدته	۷۰	۲۵-	ویر
۹۵	۳۷-	جفا	۷۳	۲۶-	دپیړې دستندو...
۹۷	۳۸-	دمور یاد	۷۵	۲۷-	وښیه
۱۰۱	۳۹-	دمهاجر خوب	۷۷	۲۸-	خپلواکي
۱۰۴	۴۰-	نرانیه	۷۹	۲۹-	زلحجوبیا
۱۰۶	۴۱-	له خپل خان سره زلرونیاز	۸۰	۳۰-	دبدخشان مهاجر
		پای	۸۲	۳۱-	دشپې تنهایی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سریزه

قسمت راته په تهنده بل خه لیکلی وو، که نه ماد لیکوالی په
اول سر کې دځانه سره پخه کړې وه چې په پښتو ادب کې به د یې
داسې پانې د اړولو تکل کوم چې په هغې کې د ژبې او شروند تر مینځ
اعتدال موجود وي. مانا داسې هرڅه یوحد ولري چې درلېستونی
تجربې سره سمې وځوري.

ماوې د پښتون شاعر تل روانې اوښکی به و چې کرمه او وږ
وبه وایمه چې بار دیگر خپل درد په کراره کاله او دیتیا نوکافي مه کوه
چې په اېله شي پرنگ په ژبا وي. ماوې همزولو لیکوالوته به ننوتی
کوم چې زیاتی دې دغره دڅوکو، دکودر، دښاپېری و زمه پي مختوب
نه ایدو یال نه جوړوي، بلکه خامخ او پي رنگینو عینکو دې ژوند
ته سترگې وغروي. ماوې... ماوې....

خود سردار داؤد دکودتا او وروسته بیا دکمونستانوله تاراک سره
 زما او د وطني مطبوعاتیا نورابطه سسته شوه او زما ارمان
 نیمګړی پاتې شو. یوه لسيزه پس دغه دی خپلې هاغه نیمګړې
 سندري ته دوام ورکوم، مګر دغولسو کړاوونو کولوکه زموږ د
 فرهنگ او کلتور کور و سوخو دېوالونه یې پاخه کړل او زما —
 پېش بینی یې رښتیا کړه. که زموږ فرهنگیا لیوشر ونه ته ښخ کتلی
 شوی او کلشه یې نه ترې جوړولی هېڅکله به یې د شعر ملوږني
 د شعاريه لوری نه وی خوشی کړي او دکښته طبقې، لورې طبقې،
 خوار، بزګر، ارتجاع او انقلاب په اصطلاحاتو به نه بسیا کېدای.
 د نواب صاحب مېښې به زموږ دغوی کودتا نه جوړولی او خوار
 ګوچر به زموږ د ادب خلاند اتل نه وای ګرځېدلی. له بده مرغه
 د مقاومت د تېرولسو کالو ادبیا تونزیا ته برخه لاهم په شعار
 ولاړه ده. فقط دکوتوپه شمار کیسې او شعرونه دی چې دافغاني
 مقاومت سرلښتونی عکاسي کوي، اوس چې دهرکلي او جبهې د -
 شهیدانو شمېر، دغرونو او ډاګونو لارې ګودرې، دجاهدینو دپلو
 خپل مینځی اړیکې، دمهاجر وکمپونه، شمېر او اجتماعي ادواني ټولې
 په احصایې، فلمونو او اسنادو کې موجودې دي، بیا هم لیکوال
 په تصوري او خیالي سمبولونو غږېږي او یوڅو محدودې طرحې
 لري. د دلاور خان د واده دریمه ورځ وه، جنګ ته لاړ، شهید شو
 او کونډې یې په یاد ژړل. په دري او پښتو دواړو کې هدا کلشه یې

عنعنہ روانہ ده، سري ته نا اميندى و دربري چي په لسها و ناولونه، دراي سفرناچي خارجيانو په همدغولسو کلوکې د افغانانو د ژوند په باب ليکلی اوله حینونه يې فلمونه ډک شوي چي په لکها و کسان يې لولي اوگوري يې، مگر حتی يو داسې ناول، داسې ډرامه، داسې شعري مجموعه افغانانونه دی ليکلی چي لوړه ادبي حلا دي ولري. هماغه سياسي شعارونه دي، هماغه خیالي عدد وې طرحې دي، هماغه زور مطرب خانه خراب دی چي د ساز په حای کانسکې کوي.

زما د نظمونو مجموعه هم زما د نورو یاد بستونوسره په کابل کې باد يووړه، يوڅه مې چي په یاد وو، هغه مې دلته را اخستي او پاتې مې څه په پېښور کښې او نور په ډنمارک او امریکې کې وليکل. زما هر نظم زما په خپلې تجربې بنا دي او حتی «خوب وېم عالمه» هم زما رينستياني خوب دی چي اوس يې هم لږ تر لږه په مياشت کې يو ځل وېم. زما هر نظم په حقيقت کې يو تصوير دی او دومره نريات احساسات او زما خپلې انگېرني په کې نشته. مگر زما انگېرني د موضوع په انتخاب کې دي. هر هغه صحنه چي راته مهمه ښکاره شوې، چي يولوی معنوی ارزښت مې په کې نغښتی ليدلی، هماغه مې تصوير کړې ده، په دې اميد چي پرېږده چي پخپله د نظم څېره زما نړۍ ليد، زما غم او ښادى او زما د نيا ترسيم کړي.

اميد دى چي زلمي شاعران هم همدا عنونه وروزي اوهدا
سبک په پښتو ادب کې رواج شي .

سعد الدين شپون

۱۹۹۰ - اپريل

پېښور

لوبه

توکه یی ونه گنې د ژوند او مرگي لوبه ده
بله لاره نه لرو یا مرگ دی یا موسوبه ده

یا به شین خالو د سره بنامار له دارو بیچ کرمه
یا چې په سرو وینو دانرې ته ټوله خړوبه ده
ویرجینیا ۱۹۸۵

زہ دشیپی لہ تاریکی سرہ اشنا یم

زہ دشیپی لہ تاریکی سرہ اشنا یم
زہ دتوری ترویجی سکھی ورو یم
ما دسولی پہ سندرو للونه کری
زہ دجنک تراپی بولہ سور اور یم

مادخپل وطن شينكى اسمان ليدلى
چې د زانو په كې جوړ و و امپلونه
اوس د برگو الوت كوله منځكولو
ترى تويپري په خروار خروار بېونده

ماليدلي دي تې دوشپېته تانگونه
په كچا رچې پې ټول غراو كمر بنوري
چې په كلي راشپوه شي ميندى رپردي
ماشومان زبون وهلي ورته كوي

ماليدلي دي الوتې جو ماتونه
ما بنكل كړى د قرآن سپېڅلى پانې
ما ټول كړي دي دور و پرې اندامونه
ما په مياشتو كوزاره كړه په ممانې

زه د هومستو بانده و شروندى شاهديم
اتهنوبې چې ځكې لـ رنر وې
اوس د تشو كنده والو كچكول په غاړه
صورت سوى، جومات ما، كروي شلېدلى

چي حيا لڪه غوتی پلو کي نغینتی
مالیدلی دی هغه درنی بیبیانی
اوس پی کوم دیوی خیمی په تمه
لالهاندی، سرگردانی، لبونیانی

نو،

زه د شپي له تاریکي سره اشنا یم
زه د توري ترو بزمی سکني و دوریم
ما د سولې په سندرو لرونه کړی
زه د جنگ ستراڼي بولمه سور اوریم

۱۹۸۲ع

د نمارک

دارد و ژبې شاعرهارو الرشيد دشعر شپاره

دافغانانو غږ، روسانو ته

راشه چې داغرونه دې دهر قدم او خار دي
تاته د وطن د اسمان ستوري انتظار دي
موږه هم په هسکه غږې ستارا تک ته ناست يو
موږه ښه پوهېږو چې سرونه دې په کار دي

راشه چي مورهم همدې شېبې ته دېرکتلي دي
تا په دې وطن کې دېرې وينې بهولې دي
دلته به دېټول جهان ميرانه خپل سيال وگورې
دلته مورهمونه اولوظونه از مېيلي دي

ته د ماشينونو او پولادو په پښوتل کوي
ستا مېرانه داده چې د زهر وړکول کوي
تاسو کې خوداسې کوم باتور هرگوره نه وينم
(چې)

کانه دې په لاس کې وي په تانک باندي رغل کوي

ته که زما سرغوارې زما هم پرې رضا ده
دومره به دي پوه کوم چې چې سرکې څه سودا ده
دا چې برېر وایم دا په دې چې چې سر لور دي
ټوله روسیه که تېرې دا وکړې هم وړيا ده

دا سرغوشېدای شي خونېده ته تېرېدای نه شي
دا سرد هغه دي چې په توپو تم کېدای نه شي
نرمونه دکولېوله رلی نه ستړې نه سوچي
نرمون عمر ونه لند دي يوه ورځ او بېدېدای نه شي

راشه چي ليمه چي آخري نندارې ووييني
سترگې چي يوځلي ستادوينودارې ووييني
ستادغريبې، مساپرې سلگې-چې واورمه
ستادنامردې، ناماردې-کوکارې ووييني

دا بڼکلی وطن دد نېمنانو هنر پېژني
توره چي سر پېژني، گولۍ-چې تېس پېژني
دې بڼکلو دروکې چي پردي ته ژوند حرام دي
بوټې چي سپر پېژني او کابو سسنگر پېژني

نو،

راشه په تلوار چي دخلاصون لارې تړلې دي
دې تېري وطن تل د پردو ونيې جېسېلې دي

دهجرت لومر هفتہ

د تا کال په ارباب روډ کې یوه کمره ده
په کې اوسمه یو زه پنځه بچیان

یو شلېدلی کتکې په کوټ کې پروت دی
زه پرې ناست یمه په لاس کې دیوان

په دېوال نړۍ او په کوز را به پري
اوري شرکنده دبام په سرباران

دخادرلاندي چې لور غېږکې ويده ده
چې ساړه شي نسلوي راپورې هان

خدای خبردی دهنې مرغی له حاله
چې صیاد یې درې ورې کرله حاله

زه به هم کله منگولې راپیدا کړم
زه به هم له خونکارانو غچ اخلم

په پردو به هم دناز پالنگ حرام کړم
خیر که اوس په مېرتون باندي خملم

اوس چې وینې چې په خاورو گنل کېږم
داسې هم وه چې په سرو به دې تللم

مادمارسه یاري کره خکه خوار شوم
که نه خدای په خپله حاله کې ساتلم

«په چوځي يونېنماره ډېر زورور دی
هېڅ علاج يې نه راځي صاحب کماله»

زېږې دارې يې دوزخ ته دروازې دي
له سروسټرکوي بهېږي لعنتونه

له دنيا چاپېره کوارې وارې پروت دی
اچوي په بنيادم باندې روبونه

د اېنمار له آموپورې غاړې اوسي
نه پاروېږي اثرکاندي نه دمونه

په ناولې خوله دغم سندرې وايي
په بېوزي يې لکې وهي اورونه

په هرځای کې چې دده خېره ښکاره شي
پرې بهېږي دسرووینولوی رودونه

نه دخدای په محکمه شوک ترې بچ کېدای شي
نه مرغه ترې الوتې شي پاس هواله

یه دلویو غرو کور بته کیسه وارو
دبی کوره مساپروشنو توتیانو

دکابل خوبه مپوه مچا پهنرو نه ده
په ناولو نابللو شو ورویانو

دسالنگ سرپا اوبه مچا نه لورپری
دما سکو په کرغپرنو تپوسانو

دمارغه به په مارغانو جرکه کپری
زه راغلی یم جرگې ته دمارغانو

هول راخی چچا په وروکانو بی ولو
دانبامار نه ایسارپری په شوکانو

دبی وزلو توتکیو تکیه خدای ته
چچا جنک دی له مردارو کجیرانو

یابه داخونی بنامار په کانوپت کرو یابه وزانه کړود درستی نری حاله

۱۹۸۰/۱/۱ پېښور

۱۱ تر میهم حجارة من یحیی - مبارک آیت ته اشاره ده.

دزماني پپر

يووخت دسولې وي
يووخت دمستې خندا
بل وخت دجنک شي
بل وخت دنک شي

کله دکلو محشر   سخ د بورا وي
کله دشمو شغلې   وار د پتنک شي

چې درنه درومي اشنا   دشپېلې نول وي
چې د تاخواله درحي   درباب ترنگ شي

چې زړه خوږېږي سترکې   شي دانارو دانې
چې زړه نشه وي سترکې   پيالې د بنک شي

يوې زخمي مرغی ته
کله زړه و خوږېږي
کله د مرگ چپاو ته
سخت لکه سنگ شي

۱۹۸۱

پېښور

جنگ اوننگ

هغه باغچه دې تالا والا شي
چې پرې اتڼ د سور بورا نه وي
هغه ژوندون دې دمرگ مېلمه شي
چې واک د بل وي او د تان نه وي

د وطن بنگلو بنگلون، لیانو
نن مودر شل ته د بنمن راغلی
زموږ د خونینو پاکې لمن ته
د شهوت لاس وړې دغه ناولی

یو پلوسوله ده، غلامی ده
بل پلوجنگ دی، ورسره ننګ دی
پام کره د سولې چې نوم وانه خلی
په موږ راغلی آیت د جنگ دی

۱۹۸۲

ډنمارک

در قدمه هېروى!

دانظم په ۱۹۶۳ع کې ليکل شوى و. هغه وخت کونستان
په کابل کې پر مطبوعاتو مسلط وو. کله چې دانظم په «سهو»
کې په «ژوندون» کې خپور شو، د سلېمان لايق تبصره دا وه:
«له دغه نظم نه داسې انگېرل کېږي چې کوندى شوروى اتحاد به
دنورو هېوادو د خاورې لاندې کولو ته اېښي وي .
حال دا چې د امريکا پر خلاف، شوروى اتحاد تر اوسه د چاپو
لوېشت خاوره هم نه ده اشغال کړې»
درقد د پنج (آمو) په سيند کې پروت يو ټاپوډى او
دا آزاد شعر هاغلته دستخود ځنگله په مينځ کې ليکل شوى.

زما په قبر به لاله زرغون، وي
خوزما دا خبره مه هېرئ
چې هلته لرې د سيند ونوغېرې كې
يو تور خنكل دى داغرنوونو
هغه خنكل داغانا نومال دى
چې يې اوبه درنه رالاندې نه كړي

د « پنج اوبو كې لاهوشوى خنكل
ما يې خونكارې ژمې وليدلې
چې پرانستلې دي درقد له پاره
دا پنځه سرى بسا مازره پېژنم

لامازديگر وي چې په خلكو شپه شي
شپانه په بېره رچې كورته بيا يې
هر شو ك له كينو خنكلو لار چپوي
دا شين خنكل په خنا ورو سپاري

د تورې شپې كېر دى چې وغورېږي
تورې بلاوې په درقد خورې شي
نهنگان ورو ورو په ساحل ورختري
زمرې راوچي د خنكله له تيارو

د سور لنډيو آوازونه راځي
خوسپي له ويريې حواب نه وركوي
توره تياره كې دهر بوټي له شا
دخا ورسټرگي رهنې حُلپري

له هرې وني نه شپبه په شپبه
دكونك وپرجنه سانده غوږ ته راشي
له هرې خزانه خونړي سيندونه
لكه بار شوي اوبنان وپرېږي

ما هندوكش په سر مزلونه كړي
شپې مې په بنځو كې خوبونه كړي
خود درقد فضاخه بل شاني ده
زه يې په خان باندي شكمن غوندي كړم

لكه اشناچي زه هېر كړي يه
يو له نظره غور حېدلي تاپو
دحوادثو په منگولو كې كير
له وطنوالونه په خنك پاتي دي

زما په قبر په غاټول شين وي
خوزما داخبره مه هېر وي
چې هلته ليرې د سيند ونو غېږ کې
يو تور ځنګل دی داغزنو ونو
هغه ځنګل د افغانانو مال دی
زما د قبر په غاټول موسم
چې يې او به درنه رالاندې نه کړي

۱۹۶۳

د درقد تاپو - تخار

د پېړۍ چلنج

بیا وشول په مور باندې غبرونه د پېړۍ
بیا زلمو راواخیستل توپک او گردنۍ

بیا نجونی د لور و غرونو خوکی خوکی خاری
بیا کوز راوړې په لمن لمن بېرله

بیا بنامار راغلی له بدری نه چار چاپر دی
بیا ورته په غشی ملوک خان را کابری ژی

بیا د بنمن راغلی په دې مسته مسته خاوره
بیا په ساز لوشولې حلالې دمورپی

اوری له آسمانه دلعت د غضب اور
مخکه راخوتېږي لکه سوزنده تبی

نن به دتش لاسواود تانک مقابله وي
کور و به چې دا خاوره زمونږ ده که پروی

۱۹۸۱

پېښور

د هجرت شپږم کال

سترگو ته دخيال چې د وطن ښکلی خپره راشي
وترتمه سل خلی که اوسنکې په ستنه راشي

داماشوم زړکې که سل دشکومانې جوړې کړي
هولې وږنې چې دغم یوه چپه راشي

شپر کاله په خوب کې او په وینښه په وطن کې يم
ورځ بیا گذران وشي، بچاره شمه چې شپه راشي

شپه توره بلاده، شپه خپسه توره دوره ده
غم راشي، کړ او راشي، سودا راشي، غوسه راشي

شپه دې دريو، نامرادیو، اسوېلو مور ده
کت راته تنور شي له برهستني سره لمبه راشي

۱۹۸۵

ویرجینیا

ماشومتوب

زه هم يو وختی ماشوم وم   بېر سر کنډاس غاښونه
سره غومبوري چاودې تلې   مات نوکان خیرن لاسونه

هره خانگه زما تال و
په هر باغ کې زما مال و

په باغو به ~~سکر~~ حېدمه
چې آلو به سره بخن شول

تور اینخړ شو پېژندلی
له ویا لوشو تېرولی

ما په تورې ترورې کې
ما په پتو سترگو خان خپل

یوه پښه یې وه د خښتو
نه پرې حای و د بالښتو

یو وړوکی کې چې حای و
لنگه نه، بازو یې کوږو

ټول وجود اغزو خیرلی
سر په تیره لکېدلی

شپې به پرېوتم په حای کې
مخ په خانگه شوک شوکړې

نه به خان نه به جهان و
نه به محکه نه آسمان و

پرېوتل ویده کېدل وو
نه به درد دستومانی و

بڼه نیا بڼایسته خونه
پرې دېرو بالښتونه

اوس سپېڅلی منږته ^{ست} نا یم
خواکې نرم پاک بستر دی

نیه شپه ده لا تېرېږي
زما سترگې نه پتېږي

اوس چې دغه کرنې لیکم
کاوڼدي ټوله ویده دي

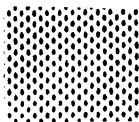
ای شلېدلی کټ ککيه نوربه شه په کې حایېري
کاونډوي ټوله ویده دي (او زما سترکې نه پتېېري

ای شلېدلی کټ ککيه

ای شلېدلی کټ ککيه

۱۹۷۰

کابل

شیطان

شوڪُ يي دغه شوڪُ يي چي مي هره شپه خاري
پر پرده نور مي پر پرده ، ما غريب مه خورو
سليوري خومي نه يي ، زه په دغه بنه نه يم
مه راپسي گرځه نوره خپله ليار كوه

شپه ستري ستومانه دکټکي دپاسه پرېڅم
خوب چې په شپېوشېبوله ځانه هېروي
ښه چې خوږ ويده شم ستا ویر ژلې څېره وینم
بس دغه لیدن دی په ماشپه سبا کوي

چاته ویلی نه شم چې یوسیوری راپسې دی
ته مې هم ټوکې هم مې ګناه ته لمسوي
داما شوم زړکې مې له ګوګل نه راوباسي
تش جام ورته ښي او یوزګې یې کرګڼکوي

زه هره مسره لکه ابداره توره ګانم
ته پرې د مظلوموسینه ګی-څېرې کوي
زه ورته ښایسته پښتې ګنډ په مری ډک کړم
ته یې دلذت له پاره بېرته ورشلوې

شپه چې ښه پنځه شي، تاریکي شي، چوپایي شي
هار د آرزو ګانو په قلم باندې پېم
زړه وايي شپنه هغه غمونه دي اوس نه شته
لیرې چېرته غږ شي چې شپونکيه پام کړه يم

اوس هم کله وایم چي وړوکی وای ژینکی وای
لاس په بنیره را کابم اوس وړپس دوم
جگ شم دپواله ته په هینداره کي حان کورم
حان نه وینم تاوینم هینداره ما توم

دوطن له وریخوسره خواله

یه وریخو وریخو دوطن وریخو
لبرخه ستې شې زه هم درخېښم
مانه حای راگری په پسته غېږ کې
یوسور خاتولیم سبا شپه رېښم

یه وریخو وریخولین په کرار حسی
زه درته گورم زړه چې ویلېږي
کوزهدیره ده زه په کې ناست یم
د سرو بڼو ووساندې غږېږي

یه وریخې وریخې دلته دوزخ دی
راکوزه نه شې تا به ایرې کړي
ژوندي وگړي چې سر را جک کړي
دویم قدم یې په هدیرې کړي

یه وریخې وریخې د وطن وریخې
د تاله مستې برېښنا نه حار شم
یوه لمبه به راپورې نه کړې؟
چې یا ایره شم یا سودانگار شم

یه وریخې وریخې دا خلک کوره
دا په نس وږي دا په زړه سوري
دا درتلو داد ویش تلو
زگیروي خواوري که نورخه نه وي؟

ما در اوچت کړه له دغې غځې
دلورونو غرونو خو کو د پاسه
زه یو خاتولیم په ملامات شوی
دیوې با که مالیار له لاسه

تا وروې د ژوند اوبه وچې
موزه داوینکو سېلاو ترې جوړ کړ
تازرغونه کړل د نېټې لاینونه
یو خو خون کارو ارمان پرې موړ کړ

زه به هم کله وزر پیدا کړم
ما ټې به زه هم دا هتکړې کړم
بیا به نو تاته پورته درخېژم
تا به دریاب کړم خان به بېرې کړم

بیا به نو دواړه سره روان یو
د دې نیکرې دنیا د پاسه
سره به وکړوسره به وایو
چې خه زمونه کېږي له لاسه

موز به په گل سو پر خې خورې کړو
خوپه اغزیو به ژوند حرام وي
کلان به پایي اغزی به سر پشړي
د دوی برچی به د دوی په حان وي

موز به د دښتي خاتول بیا سور کړو
خوپه زرگی کې بې تور داغ نه وي
موز به باغونه بیا زرغونه کړو
خوپه باغو کې به تور کاغ نه وي

بیا را کوزېږم د محکې سر ته
دا خپل تها توبی د هر راته کړان دی
خوک چې له محکې نه تېښته وکړي
هغه وکړی د هر سرگردان دی

محکه د مینې پاکه نرانکو ده
ژوندون په محکه یولوی نعمت دی
محکه کې ژوند دی ، محکه کې خلک
ژوندون تر هر بل نعمت او چت دی

انسان شهکار دی خوچی ژوندي وي
په اسمانو کې انسانان نه شته
انسانان خپلو محکوکې پايي
د وطن خوندي ته هېڅ پايان نه شته

۱۹۷۵

کابل

دروسي عسکرو دوتلووړخ

ای دنړۍ خلکونن تاریخ بیا لیکل کړي
دوه سترکې خلور کړي، داوړخ بیا نه لیدل کړي
دې شاهکار ته حیرشی داپه هر ساکې نشته
خو قرونو ته پېر شي خود انور بیا وچلېږي
نن د آزادۍ مشال یاغي یاغي منغلي کړي
نن په خرڅا دري افغان ټول جهان نازېږي
نن میرویس وباسي دلېنن حنی کوکا رې

هر زور ته قالب شته هر فرعون ته يوموي

حق د زور قالب دی د جادو ايمان دوا

څنگه چې لوی درمن ته وروکې سپرغې بسده

هسې سره بسا مارت ته خره کې افغان پيدا

مه ستا يه دسترو قد تونو توره ما ته

نه سوځي د حق سترگې له تالندې برينينا

حق په دنکو غرونو خپرو لي خپلې لارې

ته په موبن نالوستو شرمې پوشوغولېدلي وي

ته زموږ خواري اوسادگي دېر تېر لستلي وي

تا زموږ په لاس کې يوم ليد، توږدې نه ليد

سپوږوي د غوږ په تانک کې نوره عقله پلې وي

ستاد ايماندارولو خپلواکوسره سر نه و

ته په سوله ييزو منطوما نوبنده غښتلي وي

چانه وي خپرې ستا ظالم ژمې خون کارې

ويس جينيا

ع ۱۹۸۹

د مجاهد پي و فایار

ستاد سترگوشو بلې راغلي
د زړه كلي وړاندي وي
کږې و روغې نړۍ ملا دې
پښتانه روسانو ي

که هر خو در نه پناه شام
دخیل زره ستر و اخفا کرم
ستا ظالمی غن چي راشي
سبه غر رو بنانوي

يو ورک نومی کلیوال وم
یوتش لاسی جا هد وم
اوس می نوم په درست جهان کی
عاشقان کردانوي

زما دزره په توره بوره
ستا برگی کړي گوزار ونه
که همت راته ستینگر شي
دزره کار اسانوي

په رگ رگ کي چي کرلي
تا ظالمی پت ماینونه
سربه داسې سترگی را کړي
چي پت ماین عیانوي

ستا دحسن باچا يي مہي
ہول وجود کنڊو کپر کر
زړو مہي هسې سلطان غولر يي
چې بي بيا ودانوي

ويرجينيا

۱۹۸۷

دکوچی دسیند په غاره

نسیم د سیند په غاره جوړې کړې نازکې چې
لکه اشنا چې کله واغوندي نیل رنگه جاې
بیا یې له ملا نه ترلنې پورې کوت کوت کړي
ترزنگانه یې راخوړه کړي بیا یې ونغاړي
زه ورته جگ په کاره ناستیم او موجهونه کوم
اوتاته وایم داسې دامیدونو ربه !
زه خبر نه ومه چې ماته دې جنت لاکړي

زکونہ خولہ کی زہ کی شور ہرہ ذرہ انقلاب
پہ رنگ رنجی پہ خوند خوبی پہ روح زماہینداز
نہ پہ سرپل نہ پہ پسو بند نہ یوہ لو پشت نیمگری
زہ پہ دجی خفاستہ او توپو کی داستانونہ کورم
اوتاتہ وایم داسرو دامید و نور بہ
زہ خبر نہ و مدھی ماتہ دجی جنت راگری

یوہ آرزو و چھی بہ تل راسرہ ملہ غوندہ
تہ ، مجھولہ ، چھی احساس شوہ ، بیان بہ نہ شوہ
اوس چھی کوچکہ ہفہ زما دزہ پردی راسپی
کلہ ششینی کلہ تول خان پہ سنکر و وہی
زہ یی داوینکو د پردی شاتہ اکتونہ کورم
اوتاتہ وایم داسرو دامید و نور بہ
زہ خبر نہ و مدھی ماتہ دجی جنت راگری

د بتوسیل و رباندی تہ تہ تہ پروازونہ کوی
لکہ چھی جنت خان برابر کوی دناستی لہ پارہ
خوتکنی شی بہر تہ جگی شی شینکی آسمان تہ
داسی شرنکبری لکہ ناوی چھی پاوی شرنکوی

زه ښه د لمر لاندې رنگين رنگين فزونه گورم
اوتاته وایم داسرې دامیدونو ربه
زه خبر نه ومه چې ماته دې جنت را کړې

چرته د زړه له کوم یو کوټ نه چې لمسون راځي
چې: هه اشپونکیده! له دې کارې خان لاهوسیند
بیا چې لاهوشې لامبومه وهه کرار پرېوځه
یوه قطره شه غاړه ورکړه له همزولو سره
زه وایم زړه ته صبر وکړه زه خوبونه کورم
اوتاته وایم داسرې دامیدونو ربه!
زه خبر نه ومه چې ماته دې جنت را کړې

د بدخشان د سرو لعلونو دروگه هرځای خپره
خوچا قلم قدرې کوکچې باندي ونه چلاوه
د کوکچې یو څاڅکی اوبه به په لالو ورنه کړم
لالونه کاڼی دي پراته، کوکچه په منځ بهېږي
زه یې د هر څاڅکي په منځ کې جها نونه گورم
اوتاته وایم داسرې دامیدونو ربه!
زه خبر نه ومه چې ماته دې جنت را کړې

۱۳۵۲ فیض آباد - بدخشان

کاوندي ته

مه وهه داخواره بنجده مه وهه
بې له تانه بله اسره نه لري
تا ته بې له نورو نه پناه دروړه
بې دتاله غېږې وايه څه لري

داله اوبنکو دکې سترگې وچې کړه
بس دی چې پلرودې ژړولې دی
نور نو داویرجنه صحنه و نفاړه
دېر عمر تاریخ او خدای و هلی دی

خلک په کړاو کړاوسپوښی ته حی
ته دکور سپوښی په تندر ونیسي
نورې لاس تر غاړې مخ په هسکه وړې
ته د کور خپوله سرو نیسي

بنځه چې په کور کې ژړي وینم
دالویه دنیا را باندي تنگه شي
داد قضا عسر او دا زور فکر
کاشکی چې په ټولو باندي پنگه شي

چاویل چې حق د زور وړ دی
دابه د پښتون له خولې وتلې وي
دوی کې چې کمزوری وي نوو دې مری
چاسر چې زوروي نو بیا غلی وي

داد خنکلی بنیادمانه و دود
موزه پښتنو پوره ساتلی دی
دغه به نوم د پښتونوالي وی
حکه موشهرت هره خواتلی دی

داینکلی موجود چې تا ته کور کوی
دا ستا اندیوال دی، ستامری نه دی
تل پی خولگکی په ژړا ولانه وی
داموجود خوستا دلوبوشی نه دی

جگړه پو الوونو کې دې بنده کره
بیادې سپین کفن ور باندې خپور کره
ژلنده ژوندی دې هدیرې ته کره
بیا دې نوم د دې هدیرې کور کره

ته که په ایوب باندې میوند کېتې
پام کره چې ملاله په سنگر کې وې
نور نور سنگرونه به لا وکتې
دادستوری نقش که دې سپرې وی

گذرگاه - کابل ۱۹۶۸

دخوشحال په لار

دروینوش وند به په دنیا نه وی ملام
تول به درومون کھیخ سبا ما بنام

مرکی حق دی رغېدن مورنه نه شته
یا په تخت یا په تخته او یا په بام

يا بېستن لاندې پراته زې تړلی
يا شهيد په كېراله کې قتل عام

دچانوم په خاينانو کې يا دېرې
د ملندو، د بېراشي د د شنام

د چاقبر په رنگينو جنډو جگ وي
په زيارت پسې يې کلي تړي لام

مرگي حق دی، درېغه دا چې هسې مروای
چې وطن ټول نازېدای دده په نام

چې د قام دپاره خپل تېتر غلبېل کړي
د شيانه ورته سر تېت په احترام

د سهار نسيمه لوړو غرو ته خپره
د وطن په ننکيا لورې کې سلام

وايه ستا سوله مېراني نه لوک شم
چې په وينو خوندي کړ ننک د قام

ننگ غیرت نن په افغان باندې تمام دی
ماته مه ستایه مېرانه د ویتنام

موب په روس باندې نن هسې ناتا چوپړ
پچې ماسکو کې مویه دوی کر خوب حرام

د سهار نسیمه شبنده الوزه
بنکلوه د شهیدانو نسکور جام

د غازیانو بیرسرون یې بنکل کره
ور تسلیم کره دیو خوار شپونکی پیغام

داچې نن ټوله دنیا په تاسو نازکا
په هر جای تاسو یادېږی صبح و شام

د وطن واړه زبړه په تاسو وییاری
ټول افغان له کندهاره تر باگرام

نن زموږ غرونه رغونه شاری نه دي
د شهید په وینو ټوله دي کلفام

چاچی موبن سره ډغرې دې وځي
عاقبت به هم رسواشي هم سرسام

خاوره نه ده داسره زردی چې تېر نه وځي
دا وطن دی دخالق ډېر لوی انعام

په دې غرونو چې وځي لاس په نامه شی
په دې شاوړو کې اودسه مه اخلی کلام

دا پښې بیلې خمتا پوښ ټول اتلان دي
په شلېدلی خت یې مه غولېږی پام!

که یې نردی که یې بنجّه مجاهد دی
ټول پاخه دي، دلته هېڅ مه غواړه خام

زور خوشحال دې اوس زموږ ننداره کا
چې دروس سر به کړو چټ مال یې لیلام

«خو واخلي له غلیمه انتقام
مردنه خوب کا، نه خواره کا، نه آرام»

د پنجرې پرانگ

بره کي سترگې بره کي ليکې په پنجره کي يم را کير
د پنجرې ميلې ولاړې، بره کي بره کي گر چا پير

يو وروکي چا پير يال کې، د پرکار په شاني چورلم
لهوني خوبونه وينم، نه يې خيال شته نه تعبير

بېگامه شپه په حان په خوب کې په يولوي حُکله کې ليد
چې راوينس شومه پنجره وه، د سيل بينو ويهير

هر يازو چې د زورگان دی، هره پله په انرژي ده
په وره پنجره کې گيريم، خه خطا کوم په تقصير

۱۹۷۸

کابل - شرخي پله زندان

سیند تہ

کہ لاس درویمہ چہ خہ ناز در کرم
تہ چہ دلاس لہ سرہ بہ پیری

کہ خولہ درویمہ چہ خان خروب کرم
تہ چہ دشوند ولہ خوا بنو پیری

دارد و زبني شاعرهارو الرشيد دشعشر بارو

دافغانانو غبر، روسانو ته

راشه چې داغرونه دې دهر قدم او خار دي
تاته د وطن د اسمان ستوري انتظار دي
موږ به هم په هسکه غړي ستارا تک ته ناست يو
موږ به بڼه پوهېږو چې سرونه دې په کار دي

راشه چي مورهم همدې شېبې ته دېرکتلي دي
تا په دې وطن کې دېرې ونيې بهولې دي
دلته به دېټول جهان ميرانه خپل سيال وگوري
دلته مور هوډونه اولوظونه از مېيلي دي

ته د ماشينونو او پولادو په پښو تلل کوي
ستا مېرانه داده چې د زهر وورکول کوي
تاسو کې خوداسې کوم باتور هرگوره نه وينم
(چې)

کله چې دې په لاس کې وي په تانک باندې غل کوي

ته که زما سر غواړې زما هم پري رضا ده
دومره به دې پوه کوم چې چې سر کې شه سو داده
دا چې برېر وایم دا په دې چې چې سر لور دي
ټوله روسیه که تېرې دا وکړې هم وړيا ده

دا سر غوڅېدای شي خو بنده ته تېته دای نه شي
دا سر دهغه دې چې په توپو تم کېدای نه شي
زموږ به دگولبوله ولی نه سترکې نه سوچي
زموږ عمر ونه لند دي يوه وړخ او بن دېدای نه شي

دهجرت لومر هفتہ

د تا کال په ارباب روډ کې یوه کمره ده
په کې اوسمه یوزه پنځه بچیان

یو شلېدلی کتکلی په کوټ کې پروت دی
زه پرې ناست یمه په لاس کې مې دیوان

په دپوال نړۍ او به کوز را به پري
اوري شرکنده دبام په سرباران

د خادر لاندې چې لور غېږ کې ويده ده
چې ساره شي نسلوي راپورې حان

خدای خبردی دهغې مرغۍ له حاله
چې صياد يې درې وړې کرله حاله

زه به هم کله منگولې راپيدا کړم
زه به هم له خونکارانو غچ اخلم

په پردو به هم د ناز پالنک حرام کړم
خير که اوس په مېرتون باندې خلم

اوس مې وينې چې په خاورو گنډل کېږم
داسې هم وه چې په سرو به دې تللم

مادمار سره ياري کړه خکه خوار شوم
که نه خدای په خپله حاله کې ساتلم

”په بچو مي يوشا مار د پروزور دى
هېڅ علاج يې نه راځي صاحب کماله“

زېرې دارې يې دوزخ ته دروازې دي
له سروسترگو يې بهرې لعنتونه

له دنيا چاپېره کوارې وارې پروت دى
اچوي په بنيادم باندې روبونه

د انبامار له آموپورې غاړې اوسي
نه پارو پرې اثرکا ندى نه د مونه

په ناوړې خوله دغم سندرې وايي
په بسوزي يې لکې وهي اورونه

په هرځاى کې چې دده خېره ښکاره شي
پرې بهرې د سرو وینولوى رودونه

نه دخداى په ځکه شکر ترې بچ کېدای شي
نه مرغه ترې الوتې شي پاس هواله

یہ دلیو غرو گوربتہ کیسہ واروہ
دبی کورہ مساپروشنو توتیانو

دکابل خوبہ مپوہ می پپزرو نہ ده
په ناولونا بللو شورو یانو

دسالنگ سرپی اوبه می نه لورپری
دما سکو په کر غیرنو تپوسانو

دمارغه به په مارغانو جرگه کپری
زه راغلی یم جرگی ته دمارغانو

ٲول راخی چپی په وروکانو پی ولو
دانبا مار نه ایسارپری په شوکانو

دبی وزلو توتکیو تکیه خدای ته
چپی جنگ دی له مرداروکجیرانو

یابه داخونی بنا مار په کانو پت کپرو یابه ورانه کپرو ددرستی نپی حُاله

۱۹۸۰/۱/۱ پپنور

---

۱۱. تر میهم بججارجة من سجیل - مبارک آیت ته اشاره ده.

دزماني پېر

يووخت د سولې وي
يووخت دمستي خندا
بل وخت د جنګ شي
بل وخت د ننگ شي

کله دکلو محشر   سخ د بورا وي
کله دشمو شغلي   وارد پتنک شي

چې درنه درومي اشنا   دشپېلى نول وي
چې دتا خواله درخي   درباب ترنگ شي

چې زړه خورېږي سترگې   شي دانارو دانې
چې زړه نشه وي سترگې   پيالې د بنک شي

يوې زخمي مرغی ته
کله زړه و خورېږي
کله دمرگ چپاو ته
سخت لکه سنک شي

۱۹۸۱

پېښور

جنگ اوننگ

هغه باغچه دې تالا والا شي
چې پرې اتڼ د سور بورا نه وي
هغه ژوندون دې د مرگ مېلمه شي
چې واک د بل وي او د تان نه وي

د وطن بنگلو بنگلون، لسانو
نن مودر شل ته د بښمن راغلی
زموږ د خویندو پاکې لمن ته
د شهوت لاس وړي دغه ناولی

یو پلو سوله ده، غلامی ده
بل پلو جنگ دی، ورسره ننګ دی
پام کره د سوپ چې نوم وانه خلی
په موږ راغلی آیت د جنگ دی

۱۹۸۲

ډنمارک

در قدمه هپروی!

د انظم په ۱۹۶۳ع کې ليکل شوی و. هغه وخت کونستان
په کابل کې پر مطبوعاتو مسلط و. کله چې د انظم په «سهو»
کې په «ژوندون» کې خپور شو، د سلېمان لايق تبصره دا وه:
«له دغه نظم نه داسې انگېرل کېږي چې کوندي شوروی اتحاد به
دنورو هېوادو دخاورې لاندې کولو ته اړېسي وي.
حال دا چې د امريکا پر خلاف، شوروي اتحاد تر اوسه د چاپيو
لوېشت خاوره هم نه ده اشغال کړې»
در قدمه د پنچ (آمو) په سيند کې پروت يو ټاپو دی او
دا آزاد شعر هاغلته د سخلو د خنکله په مينځ کې ليکل شوی دی.

زما په قبر به لاله زرغون، وي
خوزما دا خبره مه هېر وئ
چې هلته لرې د سيند ونو غېږ کې
يو تور خټکل دی دا غزنو ونو
هغه خټکل دا افغانا نومال دی
چې يې اوبه درنه رالاندې نه کړي

د « پنج اوبو کې لاهوشوی خټکل
ما يې خونکارې ژا چې وليدلې
چې پرانستلې دي درقد له پاره
دا پنځه سرې نسا مارزه پېژنم

لاماز ديگر وي چې په خلکو شپه شي
شپانه په بيره رمې کورته بيا يې
هر شوک له گڼو خټکلو لار چپوي
دا شين خټکل په خنا ورو سپاري

د تورې شپې کېږدی چې وغورېږي
تورې بلاوي په درقد خورې شي
نهنگان ورو ورو په ساحل ورځېږي
زمرې راوځي د خټکله له تيارو

د سور لنډيو آوازونه راځي
خوسپي له ويريې حواب نه وركوي
توره تياره كې دهر بوتې له شا
دخنا وسترگې رنجې خلبري

له هرې وڼې نه شېبه په شېبه
دكونك وپرجنه ساندې غونډ ته راشي
له هرې خوانه خونړي سيندونه
لكه بارشوي اوښان وپرېږي

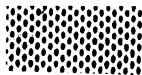
ما هندوكش په سرمنزونه كړي
شپې مې په ښخو كې خوبونه كړي
خود درقد فضاخه بل شاني ده
زه يې په خان باندي شكن غونډې كړم

لكه اشناچېزه هېر كړي يمه
يوله نظره غورخېدلي تاپو
دحوادثو په منگولو كې كير
له وطنوالونه په خنك پاتي دي

زما په قبر به غاټول شين وي
خوزما دا خبره مه هېر وي
چې هلته ليرې د سيند ونو غېږ کې
يو تور حنکله دی دا غزنو ونو
هغه حنکله دا فنا نانو مال دی
زما د قبر په غاټول موسم
چې يې او به درنه رالاندې نه کړي

۱۹۶۳

د درقد تاپو - تخار

د پېړۍ چلنج

بيا وشول په مور باندې غبرونه د پېړۍ
بيا زلمو راواخيستل ټوپک او گردنۍ

بيا نجوني دلور و غرونو خوکی شوکی خاري
بيا کوز راوړې پې په لمن لمن بزم

خپلواکي

اسمان په ستورو ښکلی ښکار پرې
شینکی اسمان وي اورانه ستوري
شولې چې تورې شي کلا لې شي
چې لې کڼ وږی شمال ته بسوري
معشوقه هله د زړه کترې خوریا
چې ته شرمېږې، دا درته گوري

هسې بېدرنغه وبله خوند کا
چې یو وطن وي بل خپلواکي وي

وطن په هرچا باندي کشمير دی
خوزموږ خلکو ورپسې زړه ځي
بورې شوې ميندې، کونډه شوې بنتې
خوځوانان جنګ ته لاپه ډاله ځي
که په پښو شل وي، ځي په خاپوړو
که لارې نه وي، په غره راغه ځي

هسې بېدرېغه وبله خوندي کا

چې يو وطن وي بل خپلواکي وي

هغه واده دې په وير بدل شي
چې په کې غريبنده نخا نه وي
هغه ژوندون دې د مرګ مېلمه شي
چې واک د بل وي او د تانه وي
هغه باغچه دې تالا ترغی شي
چې په کې شور زوږ د بورانه وي

هسې بېدرېغه وبله خوندي کا

چې يو وطن وي بل خپلواکي وي

۱۹۸۲

ډنمارک

زما محبوبا

نيمه شپه کي راغله بربندي ستر کي سره لاسونه
غوري توري خني لکه سوي درمندو

تيک يي په تيار کي پرکپده لکه برپينا
شرنک يي دپا ولو لکه کچنده تانگونه

مستی روی ستر کي يي دروس پيشان خونگاري
وروچي يي چري وي را کري په ياغي زرونه

۱۹۸۲

ډنمارک

د بدخشان مهاجر

کو کچه بهېرې غارې تر غارې
د کوچ اوسانو، کړې کړې غارې
له اېلېنډونو، کوز راشپوه شول
هی کډې لارې، هی کډې لارې

کوچانی ولین خوزره یې پرلبنود
د زرگی غوته یې خلاصه نه شوه
خان ته یې دهرې تسلی ورکړې
خو یې یوه خوا ترلاسه نه شوه

داد سگروتو دلی اورونه
د چتو پغلوسپین مروندونه
په بنو خوانانو دې خدای پیرزوکړي
مورخو یې ورک کړوله وطنونه

۱۹۷۹

کابل

دشيپي تنهايي

برقونه مړه بڼه دي

دزره خواله بڼه دي

بچيان ويده بڼه دي

له خپل زړگي سره چې

دژوند یادونه دی
وړخ لایوڅه سوډکي ويا
چې په تپو پوراڅي
غم چې په شپو راڅي

د توروز لفو داستاڼ
دخيالي سترگو بيان
رانه د تور بنا مار شي
رانه د سره انکار شي

قلم ياغي شي رانه
زما خبر نه ليکي
هرڅو پرې بیره کوم
خودی يې ژر نه ليکي

۱۹۸۸ع

ويرجينيا

دمجروح ياد

اوسنکي د بېنوخو کو ته راغلي لږ بانه غواړي
رژنده کلاب ته وږمه هم د سيلی خورشې
ماپه ماشومتوب کې هم له شکره لويې کړې
نن کورونه جوړ کړي خو سبا ته بيا نسکور شي

ويرجينيا ۱۹۸۸

همزولي شاعرتہ

ته د دنیا د کاروانونو جرس   د تمدن د قافلې زنجیر
ستاله تېرینو سترگو خان ساتي   دهندوکش د آسمانونو کجیر
ستاد و زلاندې خوندي د بشر   لکه تکیه وي مریدان چي په پیر
هوته شاعريې قلم سم چلوه

چي ڀي دچا دلاس رانجه خوڙي   دهغه غبن دتاله ستوني راڄي
 چي په ڪراو پي ڀي ڪسي ڪي ومري   داستا قلم ڀي حُناڙي پسي حُي
 چي ڀي برج پي سینه نسوڄي   ستاله قلمه ورته آخ وحي

هو ته شاعر ڀي قلم سم چلوه

ته سبلا يونو ته ويالڀ جوڙي   ته غور حُنگو نو ته سامان ورکوي
 يوه دنيا درته ذره نڪاري   په يوي اوڻي ڀي پسي حُان ورکوي
 چي ڀي اظهار له چانه نه وي پوره   هغه احساس ته ته بيان ورکوي

هو ته شاعر ڀي قلم سم چلوه

ستاله قلم نه دنيا ڪي جوڙه   چا ته هنامار چا ته دلاس امسا
 چا ته ڊيوه چا ته په زه ڪي چاره   چا ته خوبزه ڪيسه دتلي اشنا
 دچا دڊڪ زره دتيا ڪو دارو   په چا دوزخ نه رالو ڀي بلا

هو ته شاعر ڀي قلم سم چلوه

په توره شپه ڪي دسباز ڀري   شوڪيره خلاڪ ڀي له تا غواڙي
 ٻوله دنيا چي ورته سوراوڙي   دزمان ڀي ڀي ڀي تا ڙاري
 چي حُناور به نريو الوراشي   اي قلم واله اول تا ڊاري

هو ته شاعر ڀي قلم سم چلوه

د ژوند د ذوق پاکه هینداره ته یې   ته چې خندا کوي د نیا خاندي
ته نو چې خاندي رینتینی خاندۀ   که نه تاریخ به بیا په تا خاندي
د تاد هري او بنکه کی- په اشر   یوزر کونه به سبا خاندي

هو ته شاعري قلم سم چلوه

دنگي مانی- چې تاخو شعاله نه کړي   په ژولو یې قلم چلوه
چې لا تراوسه ایسار شوی نه وي   ته په مستق- وریاندي دم چلوه
چې بشري لویي په محکه وهي   هسې بامونو باندي بم چلوه

۱۹۵۸

خان آباد

لہ قلم سرہ حوالہ

لہ قلم سرہ می بیا گوئی خوب می شوئی
پہ گوئی خولہ می بیا جوئی ترف شوئی

پہ مرثواندی تن کی بیا سا راغری پری
بیا رایا دی لس کلنی خاطر می شوئی

بیاپی خلاصه کرله ژوند ته نوې لاره
بیاپی څانگو دارمان کې پانې شپې شوې

وچو مراندو د زړګي کې وینه راغله
د زړې وچې ویا له ورو ورو لږ شوې

عقل وبلې چې قصه دې لاره راغله
د ماجر چې چپرتې نه شوې هلته شپې شوې

سره هاتي چې په شنه بن یو ځل پښې ایښي
د هغه کلبن رښې ترچې تسې شوې

عقل دا ویلې خوزره په بله سر و
د دې دوو ترمنځ مې خوړنې حوصلې شوې

عقل پښې ایستې خوزره لکه دغس و
زړه مستې کره چې په عقل زلزل شوې

که دروس هاتي هر لورې ته یرغل وور
سه غو که دکرو منارې شوې

خوچې گورې خړه کی افغان لاشته دی
د زړګي ونيې سړې نه شوې لاسړې شوې

که وطن موشولو دک له بورو وړاو
په غلیم موهم د زړه سخي پخې شوې

که یونیم ملیون زموږ نه په کې لارل
د دښمن په خوله کې هم خاورې ایرې شوې

چې په شوبلو په تانکونو سپاره راغلل
په ستنه یې اوس روانې قافلې شوې

سترګې سړې، مرکونډی ماتې، جنګ بایلی
نوم برباد، هدف تباہ، خاورې پخولې شوې

واشنګتن

۱۹۸۹ ع

پرديتوب

اشناد جگورونو کجیر غوارپي
زما وزر په دنگو ماہو سوزي
زه هسې مکروريان کي ورته ميشت يم
په دې انگر کي بل مرغه الوزي

نه داد گودر غاري ته روانه
نه زه هسکه شمله بورې په غاره
نه زه لکه باينه شنماچې خشري
نه دا جگه الوزی لکه خاره
موز دواړه په دې ستهېج کې نابلدیو
موز هېڅ يو پخپل نقش نه پوهېږو
ليکوال راته پردی درام ليکلی
او موز لکه کالبوت لروبر کېږو
موز دواړه پخپل نقش نه پوهېږو
د دوو کسوا تن دی په ميره کې
دمر وهلو وکي يو په بل لکېږي
بېر وې راته خاندی هديره کې

۱۹۷۶

کابل

عبدالحق ٺهايون مجاهد ته

سره د ولى دې پر لېښوه چې وطن درباندي غوښتو
چار دې تر بيرې بزيږي سل خاله شيونكي شي

ناوې د وطن دې په تا فخر كړي لاليه
مورې بوره مه كړې شو ك چې تا غوندي زمري شي

توله جبار خپل دې اوس پکړې - جگې شلمې وړي
دوی کې هایدون چې لکه ستوری خلبدی شي

نږ په توره بوره په روسانو کړي مور بوره
بله ورځ پيغان کې د پچیم مېله مرکې شي

ټول وجود پر هار دی په کوليو اکېدلی
یوحای یې روغ نه دي چې داڅنګه په لار تلی شي؟

خومره چې د توپو او بونو محشر جوړ وي
هومره هایدون ورته بېباکه تور یالی شي

مه مری بجا هده د دې جګو غرو کور بته
ستاله سرو منګولو د بښمن کله خلاصېدې شي

ستا په برکت خلقي پچیم یوله بل وژنی
روس ستاله هیسته سروهي روغ لېونی شي

توره او مېرانه او ښکلا په تاده ختمه
دازما قلم دې هم د تادمخ لوګې شي

د شهيد ميوند وال په مړينه

جفا

پر پېرېده چې راوړڅېرې د اجک غر
داد گنه کارو کلی لاندې کړې
داد حان وژونکو او د غلو د لږه
سل خواره کانه چې ورباندې کړې

ده ورته ويل چي ڪناهه مڙي
دوي په بي دردي له ڪلي وشاره
چا بي د پگري زندی په غاره ڪره
چا سبي و شڪارل چي ٿول بي وڌاره

ويني بي په بنڪلي مخ ورماتڻ وي
ڪلي نه روان و شاته بي نه ڪتل
ده ويل چي دابه پستانه نه وي
ها چي پستانه و وڇوڪ بي نه رٿل

پوندي بي سپينگرو و رڇير لب وي
دي په ڊهراميد دلته راغلي و
لاره ڪي بي لوري تپري ڪري وي
دي يولوي پستون واو بناغلي و

۱۹۷۵

ڪابل

دمورد مړینې د خبر په اورېدو:

دمور یاد

د کلو به محشر و خو که ور یې لږ سخي وای
که ستا د ټيکري پيڅکه وای زما به هم مستي وای
د تا د لاس سا به وای چې بې تبي مې خور لای
د تا د مینې اور وای مورې زه ور کې ستي وای
ما بنام مې دکتوی نه د شود و سوي خستلای
سهار مې د مټی په ترشکن کوچو سبناری وای
در دونه کړا و نه مې کړی و رځ کالای
خوشیه ستا په زنگون مې سر کېښوی د لاساي وای

نه پوهه نه قلم وای ، نه مکتب نه لیک اولوست وای
تالاس په سر راښکلی ، ماخپل زړه درته سکښتلاي
سره دژمي شپه وای ، د نغري خوړلن ته ناست وای
په ورو ورو په مزودې افسانې راته کولای
په ونو په اغزوې مخ او پښې زخمي زخمي وای
د تا په جادو کړو کړو توتولی رغېدلای
دیوان وای ، بنا پری وای ، او ملوک وای او بدری وای
د تا د ښکلي غږ نه داسرارو زون راتللای
یه مورې زړې مورې ! ما خوونه لیدی مورې
ته لارې درنه پاتې شو بېکس ستا نازولی
یه مورې دنیا او روه زه او ته پرې خبر نه وو
اوس کړم هسکیرلی ، کړېدلی او تر تلی

یه مورې په زړه پورې ، یه درنې پښتنې مورې !
د تا د خنازې کې نور وویرو هدیږې ته
خبر شوم چې بونو مو کوډل کړه درې وړې
او تا پناه وروړې وه د بل کلي دېرې ته
خبر شوم چې زما فوتو دې هر چا ته ښودله
زوی گيې روان دی خلکه دې بلې پېرې ته

دکلي خلکو و بېلې چې بودی لهونی شوې
سرها ته تورتم وايي، سپين سبا توري تيارې ته

چې سا دې ورکوله زما نوم دې يادولو
تاوې چې آخري ديدن د زوی شورانه پاتې
ادې خو مجبوري وه، بې دردي وه بېواکي وه
دې سره بنامار په دېروکړې بنايسته مېنې ميراڼې
زه لارم چې د سره بنامار علاج چېرته پيدا کړم
زه لارم چې په توله دنيا وکړم ننواڼې
دنيا ته کړېوان وشلوم، بېلگې ورته ښکاره کړم
دا دارې د بنامار دي نه شکرې نه نېاڼې
که زه يې درنه گوټ کړم اوزما سره يو نه شوی
قسم په ذوالجلال دی که به يوشی ورنه پاتې
يه خلکه سره بنامار ته خره کې افغان پيدا دی
تاريخ کې دي راغلي چې به روس خوري دلته ماتې

ادې! يونيم مليون چې په وطن کې شهيدان دي
په هرکاله کې ویردی او په هرکلي کې ساندي
مليون شپږ شلی نه دي چې په گوټو دې شمېرلی
يونيم مليون لس لکه دي پنځه لکه پرې باندي

يونيم مليون غامٽول كه د بکوا په دښته شنه شي
دا ډاک به سورچکن شي زرغونه رڼا به کاندي

ماوې دتا په قبر به ډيوې روښانومه
ماوې چې دا برسره به په شناختې درته برده
ماوې چې ستا کڼ به په تودواوښکو پرپولمه
ماوې چې دجې شپې ستا مزلکې تېرومه
ماوې ستا دجاموسره د زړه خواله کومه
چې تا قدم پرې ايښی وي هغه حای ښکلومه
خو، قسمت بله راوگره !

په یوسر د دنیا کې ته دخاورو مېلمنه شوې
اوزه د دنیا بل سر کې دعا درته کومه

۱۹۸۲ ع

ډنمارک

دمهاجر خوب

خوب وينم عالمه كه يې شوکړ راكي مانه
پروت يم سرچي ايني دخپل يار په زنگانه

سر په بالنت ايني تش كال بوت په واشنگتن كې
روح يې په مزو مزو روان په خپل وطن كې و
واوري د سپين غره وي چي په تنه يې سرويلې
خاوري د وطن وي چي په سرچي باد ولي
مړي او ښكي رواني وي په مخ دانه دانه
خوب وينم عالمه كه يې شوکړ راكي مانه

دند دشمالي ته شوم انکور میزان وهلي
تاگ شينکي زهرچکي شور تالان پر خو پر پوللي
کوز تکاوته لارم داغوزو لويې وې
پاس و ختم غره ته دخېر يو پانې پلني
خلک وو، بازارو، شور ماشورو، تله راتله و
مېرې وې، شپانه وو، هيا هوی و، سزاوشنه و
نه دويرو نېنه، نه دغم وه نېنه
خوب وينم عالمه که يې خوگ راکي مانه

بيا مې شو کذر لکه گوربت په لوی سالنگ
ويرې مې وزرې وې په خوکه په کړنگ
واورې سپينې سپينې خلېدې لکه سپين زد
کوزرې او به وې، پر پوتلی لروبر
زړکو او بلبلوې په تروکې سندرې کړې
مستې زړې هوايې اندېنې لزرې لويې کړې
مورکې خلېدې لکه زلفې په شانده
خوب وينم عالمه که يې خوگ راکي مانه

خوب وينم: باغچه وې ټوله شنه په خنارونو
مينځ کې يې صغه وې، ټوله پته په تخرونو

خو اکي بي وياله کي درنو او بو ته پونه وي
زه يمه ياران وي، چمنونه، مجلسونه وي
بره خواپته وکي شولې خهني باد ته اچوي
خبل وي دچنچنيو، تپيتي الوزي اتق کوي
حکمکه او اسمان په کله وايي تــــرانه
خوب وينم عالمه که بي شوک راکي مانه

خوب مې په وطن کي دي، خوردن مې په وطن کي
خوب کي چي هم مره، خنکدن مې په وطن کي دي
قبر په وطن کي، خنازه مې په وطن کي ده
تن مې په وطن کي دي، کين مې په وطن دي
ماته تابوتم جوړوي، ماته کلان مه راوړي
روح مې په وطن کي دي او تن مې په وطن کي دي
گوندې يوشپونکي وطن قبول کړي نذرانه
خوب وينم عالمه که بي شوک راکي مانه

۱۹۸۵

واشنکتن

زانه

ستا اوږده اوږده وزرونه، هندو کشر له خوکو جگ دی
لنډوې اوږده منزلونه، چپرتې حې کله رسېږي

ستا اوږده مشوکه ډوبه، نن آموکې بيا سباته
د سپين غره د سرد نه وکې مسته مسته مخچولېږي

الوتوڪي زانگي زانگي خه گيندي وهي اسان ته
چي سيلی خومره سخت پري ته په شوق ورته تخيري

دينلي اسانوي پغلي، ولې دومره جگه گرځي
راته بنڪاري پښتنه يې له زميانونه شرميري

توراوه دپسري کي چي باران نم نم وريري
ته زمونډ کلا شاته، توره شپه کي راكوزيري

زه يې اورم چي ته بولي، هاخوبې خوبې بدلي
زه يې گورم چي ته خاندې اوبيا ورانه ورانه کيري

چي ته بيا وزرونه دد کړي کاشکي مادرسه بوچي
بي وزر دته خوريري زانه کي! ته نه پوهيري

کاشکي ما وزر لري چي سهار درسو لار وای
خه بنه خوندي کاچي آموته، هندو کشنه ورښوېري

خه دتالندي متروکي، دآسمان منح ورشين کري
چي دا وښکي دانه کي شوي اوگر کولر به پيري

کابل ۱۹۶۰

له خپل خان سره راز او نياز

شپه چې پنځه شي کاوندې ویده شي
چې د موتو آواز ودرېږي
زه دخپل کت ته مخ کونډې ووهم
اوسنکې چې مریې مریې په بارخو بنو پېږي
شوندې چې بنوري خواواز نه لري
اودا شکرونه چې له زړه نه وځي
چې یه زما روحه له تا شکر یه
چې لا تراوسه غاړه هسکه ساتي

چې دامید په باغ خزان کد شي
چې په شنو پانونو زېږي ولکېږي
چې د مالیار منځ په گردو پټ شي
چې د بورا وزږي وسکنېږي
زه لکه سرو غاړه جگه ساتم
د حوادثو دکوتکو لاندې
مې سر مات شوی خو کوبن شوی نه دی
داوبن دوشپو په شومه دم کې وایم:
چې یه زما روحه له تا شکریه
چې لاتراوسه غاړه هسکه ساتي

۱۹۶۰
کابل

ARIC

B

3.532

SHP

982

DEW DROP ON A SAGEBRUSH

(Parkha Pa Tarkha)

Poems

by

Saduddin Shpoon

Writers Union of Free Afghanistan

Series No. 52

1990

IRC Printing Press

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**